గజారోహణం

మంతెన సూర్యనారాయణరాజు

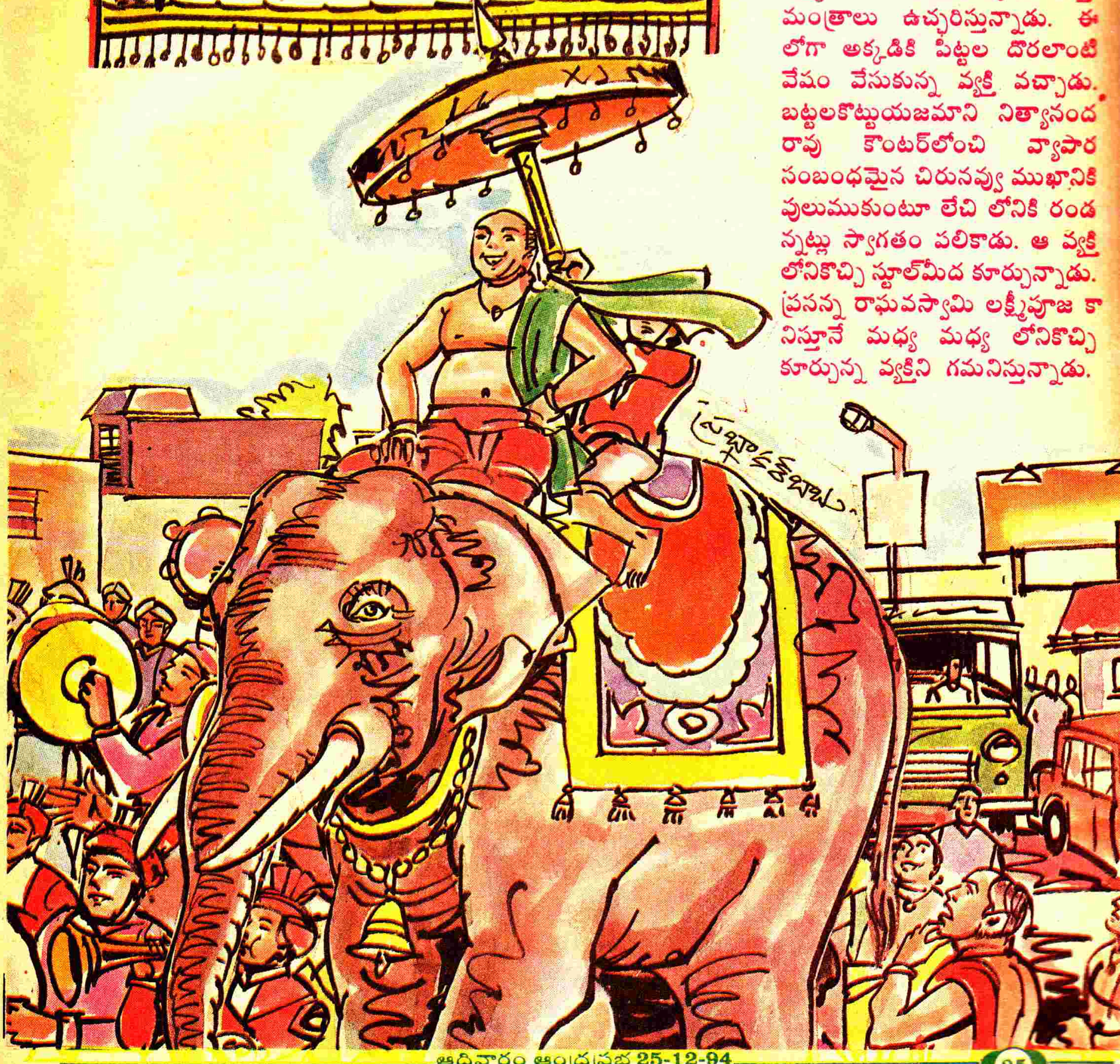

ఆ రోజు శుక్రవారం. ప్రసన్న రాఘవస్వామిగారు ప్రతి శుక్రవారం చేస్తున్నట్లుగానే బట్టల కొట్టు యజమానితో మధ్యమధ్య మాట్లాడుతూ లక్ష్మీదేవికి కుంకుమ పూజ చేస్తూ మంత్రాలు ఉచ్చరిస్తున్నాడు. ఈ లోగా అక్కడికి పిట్టల దొరలాంటి వేషం వేసుకున్న వ్యక్తి వచ్చాడు. బట్టలకొట్టుయజమాని నిత్యానంద రావు కౌంటర్‌లోంచి వ్యాపార సంబంధమైన చిరునవ్వు ముఖానికి పులుముకుంటూ లేచి లోనికి రండన్నట్లు స్వాగతం పలికాడు. ఆ వ్యక్తి లోనికొచ్చి స్టూల్‌మీద కూర్చున్నాడు. ప్రసన్న రాఘవస్వామి లక్ష్మిపూజ కానిస్తూనే మధ్య మధ్య లోనికొచ్చి కూర్చున్న వ్యక్తిని గమనిస్తున్నాడు.

తను కూర్చున్న బెండ్ స్టూల్ ముందుకు లాక్కుంటూ ఆ వ్యక్తి నిత్యానందరావుతో "సార్! మాది సర్కస్ కంపెనీ! రేపట్నుంచి ఊరు చివరున్న మార్కెట్ యార్డుకి ఆనుకుని ఉన్న స్థలంలో పెడదామనుకుంటున్నాం! అయినా ఇంకా పర్మిషన్లు అవీ రావాలు. రేపు ప్రారంభంగా కొన్ని గుడారాలు వేసి, నాలుగు రోజుల్లో సర్కస్ ప్రదర్శనలు మొదలుపెట్తాం. మీరు లోకల్స్ కదా! మీకు సరైన మంచి చెడ్డలు తెలుస్తాయి కదా! అందుకని ఈ ఊరు రావడమే తడవుగా మీదగ్గరకొచ్చాము" అంటూ తాను వచ్చిన పని గురించి కొద్దిగా తెలుగు మరికొంత ఇంగ్లీషు భాషల సంకరత్వంతో విషయం వివరించాడు.

పూజ పూర్తి చేసి కొబ్బరి చెక్క ఒకటి తన సంచిలోకి పడేసుకున్నాడు. షాప్ ఓనర్ నిత్యానందరావుకు అరటి పండు ప్రసాదం ఇచ్చాడు. ఐదు నోటు సంభావన అందుకుని పంచెకు ముడివేసుకున్నాడు. నిత్యానందరావు గుమాస్తాలందరికి లక్ష్మీ ప్రసాదం పంచాడు. వెళ్తూ వెళ్తూ "అయ్యా! తమరిది సర్కస్ కంపెనీనాండి. చాలా సంతోషం" అంటూ విష్ చేశాడు. అవునన్నట్లు ఆ వ్యక్తి తల ఊపుతూ నవ్వాడు. నిత్యానందరావు సర్కస్ కంపెనీ యజమానితో "సార్! మీకు సెంటిమెంట్స్, ముహూర్తాల మిందా నమ్మకం గట్రా వుంటే ఈయన మా ఊళ్ళో ఫస్ట్ క్లాస్ పేరున్న సిద్ధాంతి. ఒకటేమిటి. జ్యోతిషం,వాస్తు అన్నిట్లోనూ జమ్ అనిచెప్పాలి" అంటూ చెప్పాడు. దానికి ప్రసన్న రాఘవస్వామి అతనికి నమస్కరిస్తూ "అయ్యా క్షమించాలి. వారు అభివర్ణించి చెప్పినంత గొప్పవాణ్ణి కాదు నేను. ఏదో మా నిత్యానందరావు గారికి నామీదుండే వాత్సల్యం కొద్దీ అనలుకన్నా ఎక్కువగానే చెప్పారు. అయినా మేం పెట్టే ముహూర్తాల మీదా వాటిమీదా మీకు నమ్మకం కుదరాలిగదా!" అంటూ పొడుం డబ్బా తీసి ఓ పట్టుపట్టాడు.

"సార్! మిమ్మల్ని మీరేం తక్కువ చేసి మాట్లాడుకోనక్కర్లేదు. నేను క్రైస్తవ మతం తీసుకున్న హిందువునే. అయినా నాకూ పుట్టుకతో వచ్చిన కొన్ని సెంటిమెంట్స్ లేకపోలేదు. నా కూడా రండి. ప్లేసు చూద్దురుగాని. తిథివారం నిర్ణయించి ముహూర్తం పెడుదురుగాని" అంటూ లేచి షాపు బైట స్టాండ్ వేసిన బుల్లెట్ దగ్గరకెళ్ళి ఎక్కి కూర్చుంటూ స్టాండ్ తియ్యడానికి ముందుకు తోసాడు.

నిత్యానందరావు నక్కని తొక్కొచ్చావులేవయ్యా స్వామీ అన్నట్లు అతనివైపు చూశాడు. ప్రసన్న రాఘవస్వామి అంతా మీ దయ అన్నట్లు ఒక నమస్కార బాణం వేసి ఆ సర్కస్ కంపెనీ ఓనర్‌ని వెంబడించి సైకిల్‌పై బయల్దేరుతూ "అయ్యా! తమరి పేరు?" అని అడిగాడు. అతను వెనక్కి తిరిగి "సాగరగర్భుడు" అంటూ నవ్వాడు.

"అబ్బో! పేరుమాత్రం హిందూ మతానికి చెందినట్లుగానే కన్పిస్తోంది" "ఇంకేవీ అడక్కండి పంతులుగారూ! నాకు కులమతాలతో పట్టింపులంతగా లేవు. అలాగని మంచిచెడ్డలు ఆలోచించడానికి నాకు తెలివితేటలు లేకపోయినా మీలాంటివారినడిగి తెలుసుకుంటాను" అని వేగంగా మోటార్ సైకిల్ పోనిచ్చాడు. ప్రసన్న రాఘవస్వామి అతడి వెనకే నిదానంగా తన సైకిల్ మీద మార్కెట్ యార్డు వైపుకు వెళ్ళాడు.

*** *** ***

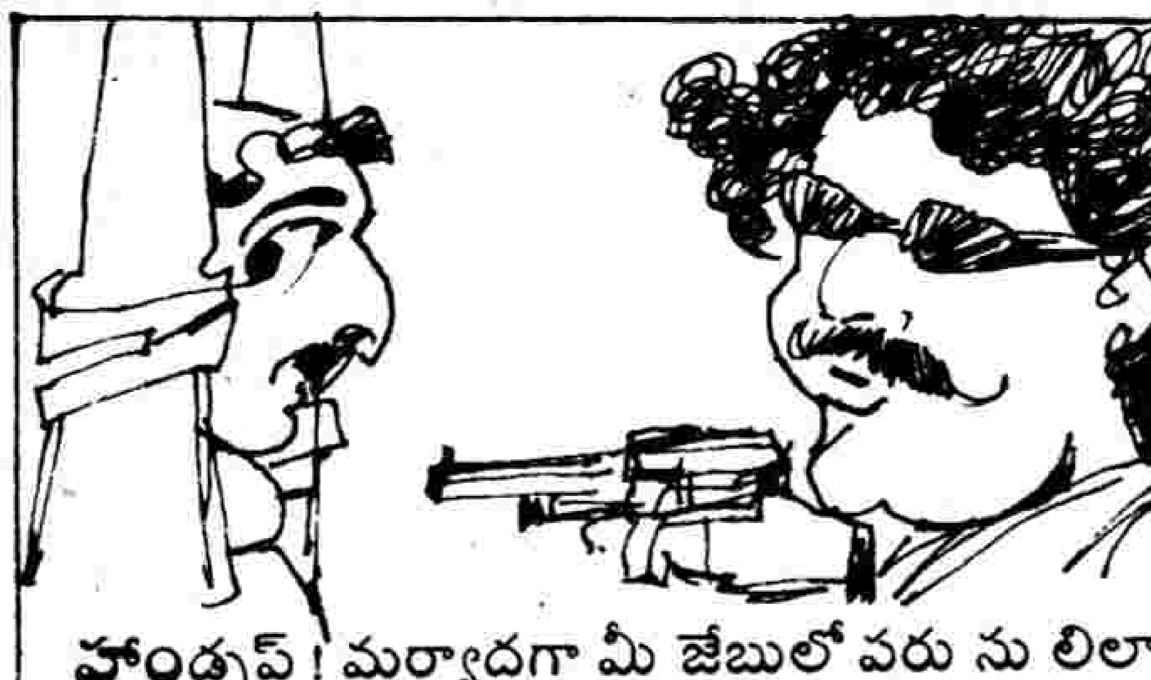

హాండ్సప్! మర్యాదగా మీ జేబులో పర్సు లిలా ఇవ్వండి!" తుపాకితో బెదిరించాడు దొంగ.

"ఏడ్చినట్లుంది నీ తెలివి! చేతులు పైకెత్తాక జేబులో పర్సెట్లా తీస్తారు?" చిరాగ్గా అన్నాడు ఆనంద్!

బి. రాధాకృష్ణ [వరంగల్]

నెలరోజులు ప్రదర్శించాలనుకున్న సర్కస్ మరో పదిహేను రోజులు పెంచినా నలభై అయిదో రోజు కూడా జనం తగ్గలేదు. కలెక్షన్‌లు పడిపోలేదు. ఈ మధ్యలోనే సాగర గర్భుడు మరో ఊరు వెళ్ళి అక్కడ పెట్టడానికి పర్మిషన్ తీసుకొచ్చాడు. ఈ నలభై ఆరు రోజులలో ప్రసన్న రాఘవస్వామి గారంటే సాగరగర్భుడి నమ్మకం బాగా కుదిరింది. ఎన్నిసార్లు తానేమివ్వజూచినా అతను వద్దు వద్దంటూ తప్పించుకుని తిరిగేవాడు. వెళ్ళేటప్పుడు చెబుతానని కప్పదాటువేస్తుండేవాడు. ఖర్చులకన్నీ పోను ఏభైవేలపై చిలుకే మిగిలింది.

సాగరగర్భుడు సామానుల్లో ముఖ్యమైన వాటిని కొన్ని జంతువుల్ని ప్రదర్శింపబోయే పట్టణానికి లారీల మీదా, జీపుల మీదా, వేనుల మీదా పంపడం ప్రారంభించాడు. అతని మనస్సులో మాత్రం ప్రసన్న రాఘవస్వామికి వెయ్యి న్నూటపదహార్లు ముట్టచెబుదామని వుంది. అసలు తన బాగుకు కారణమైన అతను సర్కస్ కంపెనీ వైపుకే రావడం మానేసాడు. ప్రారంభంలో స్వామిగార్ని పరిచయం చేసిన బట్టలషాపు దగ్గరకెళ్ళి ఆయన గురించి నిత్యానంద రావుని అడిగాడు. నిత్యానంద రావు ఆయన అల్పసంతోషి. బహుశా డబ్బు మీ దగ్గర తీసుకోకుండా ఇంకోవిధంగా మీ నుండి సహాయం ఆశించి వుండొచ్చునన్నాడు. సాగరగర్భుడికి ఎంత ఆలోచించినా అతడేం తననుండి కోరుకుంటాడో అంతుబట్టకుండా పోయింది. సర్కస్ కంపెనీలో కొడుక్కు గాని, లేకపోతే బంధువు లెవరికన్నా గాని ఉద్యోగం వేయించమని అడుగుతాడా అంటే సద్బ్రాహ్మణుడు. కొబట్టి అటువంటిది అడిగే ఆస్కారం లేదు.

ఇంక తామంతా విధిగా వెళ్ళిపోయే రోజు దగ్గర పడుతోంది. ఇలా కాదనుకుని మంచి బట్టల జత కొని దగ్గర పెట్టుకుని అతని రాకకోసం నిరీక్షించసాగాడు. మూడు వంతుల సామాను, మనుమ్యలు, గుర్రాలు, లొట్టిపిట్టలు [ఒంట్లు] వెళ్ళిపోయాయి. వెళ్ళి అక్కడి ఏర్పాట్లన్నీ తానే చూసుకోవాలి. ఒకళ్ళిద్దరి చేత ప్రసన్న రాఘవస్వామిగారి కోసం ఎక్కడున్నాడో ఉన్నపళంగా తాను రమ్మన్నానని కబురుపెట్టాడు. ఆ కబురందింది గాని అతడు వెంటనే బయల్దేరలేదు.

సాయంకాలం నాలుగు గంటలవేళ టీ త్రాగుతుండగా సాగరగర్భుడికి ప్రసన్నరాఘవస్వామి దర్శనమిచ్చాడు. అంతే "మొత్తానికి బలేవారండీ మీరు. మీతో చెప్పాపెట్టకుండా వెళ్ళిపోవాల్సి వస్తుందేమోనని బాధపడుతున్నాను. పోన్లెండి. ఇప్పటికైనా మించిపోయిందిలేదు నేనుండగా వచ్చారు. ఇవిగో మీకు నేను కొన్న బట్టలు" అని అవి చేతుల్లో పెట్టాడు. వాటిని కళ్ళకద్దుకుంటూ "ఎందుకివి చెప్పండి. మీరెక్కడున్నా మీ అనుగ్రహం మా మీదుంటే చాలు" అంటూ అలాగే కుర్చీలో కూర్చుండిపోయాడు. సాగరగర్భుడు అతని మనస్సులో ఏదో అడగాలనే కోరికున్నట్లు గ్రహించగలిగాడు. అడుగుతాడు లెమ్మని సాగరగర్భుడు ఊరుకున్నాడు. కాని ప్రసన్నరాఘవస్వామి ఏ ముక్కా పైకి చెప్పలేదు. ఇద్దరి మధ్యా కొన్ని క్షణాలు నిర్లిప్తంగా దొర్లాయి.

లేచి ఇన్‌షర్ట్ సర్దుకుంటూ సాగరగర్భుడు "మీకు ఏం కావాలో ఎంత కావాలో ఏమీ అడగకపోతే ఏ విషయం మాకెలా తెలుస్తుంది సార్" అన్నాడు.

"అడిగేయమంటారా!" అంటూ స్వామి పీక ముందుకు సాచాడు.

"నిరభ్యంతరంగా అడగండి సార్! మీ సలహానే గనక పాటించి వుండకపోతే బరంపురంలో బర్‌స్టైపోయినట్లుగా ఇక్కడా బర్‌స్టైపోయి నష్టంతో ఇంటికి పోవాల్సి వచ్చేది" అన్నాడు.

"ఆ...! నాదేముంది లెండి. మీరు క్షమిస్తానంటే చెప్పేస్తున్నాను మరి".

"అచ్చా! మీరింకా నాన్చొద్దు. తెమల్చండి తొందరగా" అన్నాడు సాగరగర్భుడు.

"మీ పెద్ద ఏనుగెక్కించి నన్ను ఊరంతా తిప్పి ఊరేగించాలి. ఇలా అడగాల్సి వచ్చినందుకు క్షమించాలి సుమా!" అంటూ వినయంగా నమస్కరించాడు.

"ఈ మాత్రం దానికి ఇంతసేపు టైము వేస్టు చెయ్యడమా! జాన్ పెద్ద ఏనుగు మీద అన్ని అలంకారాలూ తగిలించి స్వామీజీని ఊరంతా తిప్పి తీసుకురా! అన్నట్టు అయ్యా! మీరు వెనక్కెళ్ళి నేనిచ్చిన గుడ్డలు కట్టుకురండి" అన్నాడు. ప్రసన్నరాఘవ స్వామి ఆనందంగా వాటిని కట్టుకొచ్చేటప్పటికి ఏనుగును అలంకరించి జాన్ తీసుకొచ్చి రెడీగా వుంచాడు. ఏనుగును కూర్చోబెట్టి ప్రసన్నరాఘవస్వామి గార్ని ఎక్కి కూర్చోమన్నాడు సాగరగర్భుడు. స్వామి ఏనుగెక్కాడు. అది లేచి నిలబడింది.

రాత్రి ఎనిమిది గంటల వరకూ ఆ ఊళ్ళో ఉన్న ప్రసిద్ధమైన సెంటర్ల మీదుగా ముఖ్యమైన అన్ని రోడ్లపై ఏనుగు మీద ప్రసన్న రాఘవస్వామిని జాన్ ఊరేగించాడు. అది అల్లాటప్పా ఊరేగింపు కాదు. జాన్ ముందు నడుస్తూ సర్కస్ కంపెనీ తాలూకు బ్యాండ్‌మేళం అద్భుతంగా హిందీ తెలుగు చిత్రాల తాలూకు పాటలు వినిపిస్తూ, మధ్య మధ్య బాణాసంచా కాలుస్తూ గజారోహణం కార్యక్రమం నయనానందకరంగా సాగింది. గజము మీద అధిరోహించిన సద్బ్రాహ్మణ పండిత దిగ్గజంగా స్వామి అందరికీ వీరఫోజు పెట్టి చూస్తూ చిరునవ్వుతూ వెలిగిపోయాడు. గాలిలో తేలిపోయాడు.

లోగడ అతనంటే అలుసుగా మాట్లాడే సాటి బ్రాహ్మణులు లోలోపల కుళ్ళుకుంటూ "అయ్యో! ఇదెక్కడి చోద్యం. మన ప్రసన్న రాఘవస్వామి, ఏమిటా వీరఫోజా" అంటూ ముక్కుమీద వేలేసుకున్నారు. ఏదిఏమైతే ప్రసన్న రాఘవస్వామిగారి ఏకైక చిరకాలవాంఛ 'గజారోహణం' చెయ్యడం తీరిపోయింది. సాటి కులస్థులందరి కంటే మేటి అని కొనియాడారు కొందరు. జన్మానికో శివరాత్రి. అలాగే అతని జీవితంలో అదో మధురానుభూతి. మనిషి విలువ మందిలో కెళ్ళాలంటే ఇటువంటివి జరగడం కూడా న్యాయమే మరి!